

Fotografi i privatnost

U AMERIČKOM KONGRESU se priprema zakon koji treba dodatno da zaštiti privatnost građana. Njegovo usvajanje ubrzano je nedoličnim ponašanjem vlasnika mobilnih telefona koji na neprimeren način koriste u njih ugrađene fotoaparate.

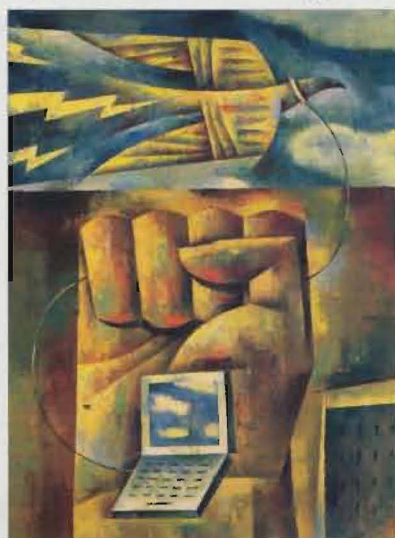
Nasrtljivi „fotografi“ često se ne usuđavaju da prave i snimke ispod haljina i suknji zaprepašćenih žena. Najviše neprijatnosti takvim postupcima doživljavaju žene, uglavnom na javnim mestima: ulicama, prodavnicama i restoranima.

U SAD je do sada prodato preko sedam miliona mobilnih telefona s fotoaparati, a analitičari procenjuju da će se prodaja ovih modela i dalje povećavati. Zloupotreba tih sprava ne samo da ozbiljno ugrožava privatnost građana već se, prema rečima američkih školskih vlasti, fotoaparati u telefonima koriste i za varanje na ispitima. Učenici i studenti tajno fotografišu ispitne zadatke i šalju ih mobilnim telefonima znalcima na rešavanje, tako da uz „pomoć prijatelja“ bez velike muke polažu ispite.

Iako smo u mnogim poređenjima s razvijenim svetom u podređenom položaju, kada je reč o zloupotrebi mobilnih telefona ne zaostajemo mnogo. Profesori beogradskih srednjih škola već neko vreme upozoravaju na neprikladno korišćenje fotoaparata u mobilnim telefonima. Omiljena zabava mnogih srednjoškolaca postalo je fotografisanje profesorki s leđa, pristojno rečeno.

Mlađi fotografi „love“ kadrove po školskim hodnicima i učionicama, i kasnije ih razmenjuju na časovima s drugovima čiji telefoni podržavaju prenošenje multimedijalnih (MMS) poruka. U nekim beogradskim gimnazijama ova pojava je toliko uzela maha da pojedini učenici svoje „najbolje radove“ postavljaju i na prezentacije na Internetu.

Tehnološki razvoj mobilnih telefona pružio je korisnicima mnogo novih mogućnosti, ali ih je pri tom suočio i s mnogim neželjenim posledicama. Dok su to bile sprave isključivo za telefoniranje, malo ko je mogao i zamisliti da će one jednog dana postati pravi mali računari, s prednostima ali i manama koje donosi svaka nova tehnologija.

Premda se godinama priča o ugrožavanju privatnosti preko Interneta, sada je potpuno jasno da nas iste opasnosti vrebaju i putem mobilnih telefona.

Sve češće nam stižu neželjene SMS poruke, s pozivima da učestvujemo u dobrotvornim akcijama ili nagradnim igrama, podsećanja da treba da platimo telefonski račun ili obaveštenje da smo ga platili i sl. Zajedničko za sve te poruke je da ih nismo tražili i da su poslate protiv naše volje.

Iako niste tražili ovakve „usluge“, da biste se otarasili nepoželjnih poruka, morate od svog mobilnog operatora izričito da zahtevate da ih više ne upućuje na vaš broj. Ali tada ćete morati da se pomirite sa činjenicom da od njega više nećete primati ni systemske poruke, na primer obaveštenja o propuštenim pozivima ili visini telefonskog računa.

Možemo li očekivati da će se uskoro i u našoj zemlji zakonski zaštititi privatnost?

Pred Skupštinom Srbije uskoro bi trebalo da se nađe Predlog zakona o oglašavanju i reklamiranju, koji donekle može da zaštiti građane od neželjenih poruka. U njemu su propisane i zabrane upućivanja reklamnih poruka bez zahteva primaoca, tako da oglašivači više neće moći, kao dosad, da zasipaju naše poštanske sandučice brdom reklamnih letaka.

U Predlogu se nigde izričito ne pominje da li se zabrana odnosi i na neželjene poruke u elektronskim sandučicama za poštu i mobilnim telefonima, ali pravnici smatraju da se ona može primeniti i na te slučajeve.

Nažalost, usvajanje zakona o zaštiti privatnosti građana još nije ni na vidiku, tako da prav(n)e zaštite od „fotografa“ s mobilnim telefonima zasad nema.

Galerija RX iz San Franciska nedavno je pozvala korisnike mobilnih telefona s digitalnim fotoaparatom da učestvuju na izložbi Mobile Phone Photo Show. Reč je o prvoj izložbi fotografija načinjenih mobilnim telefonom, a hiljadu najboljih snimaka biće objavljeno na Internetu (www.rxgallery.com/).

Možda je to prava prilika da se mnogi fotoaparati u mobilnim telefonima usmere ka novim i zanimljivijim objektima – i temama koje neće ugroziti ničiju privatnost. ■

Aleksandar Spasić je direktor časopisa Mikro. Njegove uvodne reči možete pročitati na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/aleksandar.